

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE**PREDMET: Geografija****PREDMETNI UČITELJ: Tatjana Drača**

Ocenjivanje postignuća učenika/učenica iz geografije jedan je od redovitih i najvažnijih načina vrednovanja. Moguće ga je ostvariti na kraju nastavne jedinice, tematske cjeline i /ili nastavne cjeline.

Ocenjivanje i vrednovanje usklađeno je s aktualnim *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.

U nastavi geografije nivo usvojenosti od nezadovoljavajuće do odlične vrednuju se sledeći elementi (brojčanom i opisnom ocjenom).

Element vrednovanja	Opis elementa	Oblik	Kriterij
Geografska znanja	poznavanje i primena ključnih pojmoveva, stepen usvojenosti ishoda učenja (obrazovnih postignuća)	pisano, usmeno	tačnost i kvaliteta odgovora; reakcija na postavljeno pitanje; samostalnost
Geografske veštine	praktične veštine (orijentacija u prostoru, izrada skica, profila, tematskih karata, dijagrama, prezentacija, postera, plakata, samostalnih pisanih radova); kognitivne veštine (analiza grafičkih priloga); primena geografskih znanja, povezivanje nastavnog gradiva i logičko zaključivanje	pisano, usmeno, praktično	tačnost, preciznost, samostalnost, preglednost i sl.; primena statističkih i grafičkih metoda; prezentacijske veštine; timski rad
Kartografska pismenost	poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata; upotreba geografskih karata	pisano, usmeno, praktično	orijentacija i snalaženje na karti; čitanje i interpretacija sadržaja karata; pravilno pisanje geografskih imena

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE ODREĐENOG ELEMENTA

Nivo usvojenosti ishoda: ODLIČAN

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je brza i tačna - izrazito temeljno i opširno obrazlaže naučeno - gradivo je usvojeno sa potpunim razumevanjem, proširuje ga vlastitim iskustvom - originalan i samostalan u rešavanju zadataka - sve navedeno učenik vrši bez pomoći nastavnika 	<ul style="list-style-type: none"> -izrazito kvalitetno, brzo i tačno uočava geografske pojave i procese -izrazito temeljno i opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima -izuzetno samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema -s lakoćom obrazlaže i dokazuje geografske procese i pojave -pokazuje razvijeno i prošireno logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> -izrazito brzo, tačno i samostalno pokazuje i „čita“ geografske pojmove -izrazita sposobnost povezivanja i „čitanja“ naučenog gradiva sa karte (paralelno pokazivanje na karti sa iznošenjem teorije) -izrazito tačno i brzo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke -izrazito uspješno koristi kartu pri orijentaciji u prostoru

Nivo usvojenosti: VRLO DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je sporija, no i dalje bez pomoći nastavnika - kvaliteta znanja je točna i opširna, a način iznošenja gradiva je uglavnom logičan te sa razumijevanjem - uspešno primjenjuje stečena znanja 	<ul style="list-style-type: none"> - polagano i sporije, ali točno, uočava osnovne geografske pojave i procese - opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - logično obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - pokazuje logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - tačno i samostalno, no sporije, pokazuje i „čita“ geografske pojmove - povezuje i „čita“ naučeno gradiva sa geografske karte - Tačno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - uspešno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

Nivo usvojenosti: DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE EŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je spora i uz pomoć nastavnika (brojna potpitanja i navođenje na dogovor), no činjenice izlaže jasno i nedvosmisleno - kvaliteta znanja je prosečna, a način iznošenja gradiva je logičan tek u pojedinim delovima 	<ul style="list-style-type: none"> - polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - prosječno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - delomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - prosečno i delomično logički zaključuje i povezuje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - većinu zadanih pojmove pokazuje tčno - delomično razvijena kartografska pismenost - uočava i prepoznaće pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i koristi se njima uz učiteljevu pomoć - prosječno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge - geografsku kartu koristi i „čita“ uz pomoć učitelja pri orijentaciji u prostoru

Nivo usvojenosti: ZADOVOLJAVAĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je delimična, kvaliteta znanja je nepotpuna i površna sa greškama, a način iznošenja znanja tek zadovoljavajući uz sposobnost razgovora sa nastavnikom - na jednostavan način nabraja i opisuje činjenice - otežano povezuje stečena geografska znanja s konkretnim primerima 	<ul style="list-style-type: none"> - površno i delimično i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - nepotpuno i površno s pogreškama povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - površno i delimično i uz učiteljevu pomoć izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - delimično i uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - površno logički zaključuje i povezuje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - pokazuje na geografskoj samo pojedine osnovne zadane pojmove - teško uočava i prepoznaće pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i slabo se koristi njima - nepotpuno i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te zahteva veliku pomoć učitelja - vrlo površno i delimično „čita“ i koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru i snalazi se isključivo uz pomoć učitelja

Nivo usvojenosti: NEZADOVOLJAVAĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none">- učenik ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove- učenik pokazuje nerazumevanje geografskih nastavnih sadržaja- učenik ne primenjuje i ne poznaje primere korištenja geografskih znanja u svakodnevnom životu	<ul style="list-style-type: none">- nesuvlisko uočava geografske pojave i procese- ne povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima	<ul style="list-style-type: none">- nesuvlisko pokazuje na geografskoj karti najosnovnije zadane pojmove- nema razvijenu kartografsku pismenost- gotovo ne uočava i ne prepozna pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i ne koristi se njima- nelogično i bez razumijevanja analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te i uz veliku pomoć učitelja ne razumiće- nesuvlisko koristi i ne „čita“ geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

Vrednosti za granice ocena kod pisanog proveravanja geografskih znanja i veština

Postotak (%) bodova	Ocjena
90-100	Izvrstan (5)
77-89	Vrlo dobar (4)
64-76	Dobar (3)
50-63	Dovoljan (2)
0-49	Nedovoljan (1)

Vrednovanje učeničkih radova – plakata, referata i prezentacija

Plakat	Prezentacija (5-15 slajdova)	Samostalno izlaganje
Naslov teme plakata i autor plakata jasno su istaknuti.	Prezentacija ima naslovni slajd s vidljivim naslovom teme i autorom.	Izlaganje započinje predstavljanjem učenika, najavom teme i opisom zašto je odabrana tema.
Sadržaj plakata složen je tematskim redoslijedom.	Sadržaj prezentacije složen je pravilnim redoslijedom.	Izlaganje je podijeljeno u manje cjeline prilagođene sadržaju plakata/prezentacije.
2/3 sadržaja plakata čine karte, fotografije, grafikoni.	2/3 svakog slajda čine karte, fotografije, grafikoni.	Objašnjena je veza između karata, fotografija i grafikona s temom izlaganja.
Tekst uz slikovni sadržaj napisan je čitko i kratko.	Tekst je kratak i čitko (prilagoditi veličinu slova) napisan kako bi bio vidljiv svim učenicima.	Učenik se služi pripremljenim bilješkama i ne čita sa slajda/plakata. Učenik gleda u ostale učenike i ne okreće im leđa. Učenik stoji mirno.
Plakat je uredno izrađen.	Prezentacija ima završni slajd s pozdravom i pitanjima ili zaključcima vezanim uz temu prezentacije.	Nakon završetka izlaganja, učenik smireno odgovara na pitanja učenika ili propituje učenike prema pitanjima koje je unaprijed pripremio.
<p>Uslovi: prezentaciju prije izlaganja donijeti na uvid učiteljici. Odličan – zadovoljeni svi kriteriji. Vrlo dobar – nije zadovoljen jedan kriterij u izradi ili izlaganju. Dobar – nisu zadovoljena dva kriterija u izradi ili izlaganju. Napomena: Ukoliko nisu zadovoljeni svi kriteriji u izradi ili izlaganju, ocjenu može unaprijediti uspješno izlaganje ili tehnička izrada plakata/prezentacije. Učenici koji ne poštuju rokove izrade i izlaganja gube pravo izlaganja zadane teme, izuzev opravdanog izostanka s nastave.</p>		

NAČINI PRAĆENJA

Praćenje rada učenika provodi se različitim načinima:

- Pitanjima za ponavljanje usvojenosti nastavnih sadržaja s prijašnjeg sata i nakon obrade i ponavljanja nastavne jedinice
- Rješavanjem problemskih zadataka
- Rješavanjem i ispunjavanjem slijepih karata
- Aktivnostima vezanim uz tijek nastavnog sata:
 - učenik aktivno ili pasivno prati nastavu,
 - učenik je pažljiv ili zabavljen svojim aktivnostima,
 - učenik je koncentriran ili lako gubi kontakt s nastavom,
- Odgovornošću prema radu kroz nošenje potrebnog za sat-posebno atlasa, bilježnice, RB i udžbenika
- Redovitošću u radu i poštivanjem dogovora
- Ustrajnošću i temeljitosti u radu-vodi li brigu o kvaliteti svoga rada, o urednom vođenju bilježnice, strpljivošću u radu ili se brzo njime zasiti.
- Aktivnošću i sudjelovanjem u grupnom radu ili radu u paru te samostalnom uključivanju, spremnošću pomoći drugima
- Provjeravanjem riješenosti, točnosti i redovitosti svih ili odabranih zadataka u RB, na listićima ili za DZ (na svakom satu pregledavati će se nekoliko domaćih zadaća i vrednovati plusevima i minusima). Tri sakupljena plusa rezultiraju ocjenom odličan, a tri sakupljena minusa ocjenom nedovoljan.
- Izradom praktičnih radova na satu ili za domaću zadaću kroz crtanje grafikona, kartograma, crteža, skica, izradom modela,...
- Pisanim ispitima znanja prema unaprijed najavljenim datumima (najmanje 30 dana ranije).
- Razvijanjem statističkih i grafičkih vještina te vještina terenskog rada kroz zapažanja u prostoru, prikupljanje podataka, snalaženja na geografskoj karti i u prostoru.

ZAKLJUČNA OCENA IZ GEOGRAFIJE

Zaključna (pr)ocena proizlazi iz sva tri jednakovredna elementa vrednovanja naučenoga. Određuje se na temelju usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda, uz uvažavanje pokazatelja o učenikovu učenju i napredovanju koje se kontinuirano prati i obrazlaže baš kao i brojčane ocjene.